

СОВЕТ
ЧУВАШСКО-ДРОЖЖАНОВСКОГО
СЕЛЬСКОГО ПОСЕЛЕНИЯ
ДРОЖЖАНОВСКОГО
МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА
РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ЧҮПРӘЛЕ
МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
ЧУАШ ЧҮПРӘЛЕ АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ
СОВЕТЫ

РЕШЕНИЕ

КАРАР

с.Чувашское Дрожжаное

«7» ноябрь 2019 ел

№ 47/1

Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Чуаш Чүпрәле авыл
жирлеге Советы депутаты статусы турында Нигезләмә хакында

«Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуни
принциплары турында» 2003 елның 6 октябрдәгә 131-ФЗ номерлы
Федераль закон, «Татарстан Республикасында жирле үзидарә турында»
2004 елның 28 июлендәгә 45-ЗРТ номерлы Татарстан Республикасы
Законы һәм Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Чуаш
Чүпрәле авыл жирлеге Уставы нигезендә, Чуаш Чүпрәле авыл жирлеге
Советы **КАРАР ИТТЕ:**

1. Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Чуаш Чүпрәле
авыл жирлеге Советы депутаты статусы турында нигезләмәне
расларга (кушымта итеп бирелә).
2. Әлеге карар Татарстан Республикасы хокукый мәгълүмат рәсми
порталында һәм Чүпрәле муниципаль районы Чуаш Чүпрәле авыл
жирлегенә рәсми сайтында рәсми басылып чыккан мизгелдән үз
көченә керә.

Татарстан Республикасы
Чүпрәле муниципаль районы
Чуаш Чүпрәле авыл жирлеге башлыгы

В.В.Землемеров
В.В.Землемеров

Чүпрэле муниципаль районы
Чуаш Чүпрэле авыл жирлеге Советы
07.11.219 ел №47/1 карарына карата
Кушымта

Татарстан Республикасы Чүпрэле муниципаль районы Чуаш Чүпрэле авыл жирлеге
Советы депутаты статусы турында Нигезләмә

Әлеге нигезләмә Татарстан Республикасы Чүпрэле муниципаль районы Чуаш Чүпрэле авыл жирлеге Советы депутаты (алга таба - депутат) статусын, хокукларын һәм бурычларын, шулай ук үз вәкаләтләрен гамәлгә ашыруга бәйле рәвештә хокукый һәм социаль гарантияләрен, чикләүләрен һәм җаваплылыкны билгели.

Депутат үз статусыннан депутат вәкаләтләрен гамәлгә ашыруга бәйле булмаган эшчәнлек өчен файдаланырга хокуклы түгел

Статья 1. Совет депутаты статусының хокукый нигезе

1. Жирлек Советы депутаты статусы Россия Федерациясе Конституциясе, федераль законнар, Татарстан Республикасы Конституциясе, муниципаль берәмлек уставы (алга таба - жирлек уставы), әлеге Нигезләмә нигезендә билгеләнә..

2. Депутат булып бер мандатлы сайлау округы буенча муниципаль сайлауларда жирлек Советына сайланган һәм Советта Россия Федерациясе, Татарстан Республикасы законнарында һәм муниципаль норматив хокукый актларда каралган вәкиллеке һәм башка вәкаләтләрен гамәлгә ашырырга вәкаләтле Россия Федерациясе гражданы тора.

3. Депутат үз эшчәнлегендә Россия Федерациясе Конституциясенә, федераль законнарга, Татарстан Республикасы Конституциясенә, жирлек Уставына һәм муниципаль норматив хокукый актларга, шулай ук сайлаучылар мәнфәгатьләренә таяна.

4. Депутат вәкаләтләре башка затка тапшырылырга тиеш түгел.

Статья 2. Депутат статусы белән бәйле чикләүләр

Депутат статусы белән бәйлә чикләүләр федераль законнар белән билгеләнә.

Статья 3. Депутат вәкаләтләре срогы

1. Депутатның вәкаләтләр срогы жирлек уставы белән биш елга билгеләнә.

2. Депутат вәкаләтләре, әлегә Нигезләмәнең 4 статьясында каралган очрақлардан тыш, яңа чакырылыш жирлек Советы эшли башлаган көннән башлана һәм туктатыла.

3. Жирлек Советы депутаты, жирлек уставында билгеләнгән очрақлардан тыш, депутат эшчәнлеген төп эш урыны буенча хезмәт һәм хезмәт вазыйфаларын башкару белән бергә алып бара.

4. Жирлек Советы депутатына Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы законнары, жирлек уставы, әлегә Нигезләмә нигезендә үз вәкаләтләрен каршылыксыз гамәлгә ашыру өчен шартлар тәмин ителә.

Статья 4. Депутат вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату

1. Жирлек Советы депутаты вәкаләтләре вакытыннан алда түбәндәге очрақта туктатыла:

- 1) үлем;
- 2) үз теләгә буенча отставка;
- 3) суд тарафыннан эшкә сәләтсез яки чикләнгән эшкә сәләтсез дип тану;
- 4) суд тарафыннан хәбәрсез югалган дип танылу яки мәрхүмне билгесез дип игълан итү;
- 5) судның гаепләү хөкөме үзенә карата законлы көченә керүе;
- 6) Россия Федерациясеннән читкә даими яшәү урынына чыгу;
- 7) Россия Федерациясе гражданлыгы туктатылу, Россия Федерациясенен халыкара шартнамәсендә катнашучы чит ил гражданлыгын туктату, анын нигезендә чит ил гражданы жирле үзидарә органнарына сайланган булырга хокуклы
- 8) сайлаучылар тарафыннан бәяләмә;
- 9) жирлек Советы вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату;
- 10) хәрби хезмәткә яки аны алмаштыручы альтернатив граждан хезмәтенә жибәрү очрагында;
- 11) "Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында" Федераль законда һәм башка федераль законнарда билгеләнгән башка очрақларда.

2. Әлегә статьяның 1 пункттындагы 1-7, 10 һәм 11 пунктчаларында күрсәтелгән очрақларда жирлек Советы депутаты вәкаләтләрен туктату турында

карар жирлек Советы тарафыннан кабул ителә, анда жирлек Советы депутаты вәкаләтләре туктатылган көн билгеләнә.

Жирлек Советы депутаты вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату турында Карар вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату өчен нигез барлыкка килгән көннән соң 30 көннән дә соңга калмыйча кабул ителә, ә әгәр бу жирлекнең вәкиллекле органы сессияләре арасындагы чорда барлыкка килгән булса - мондый нигез барлыкка килгән көннән өч айдан да соңга калмыйча.

3. Жирлек Советы депутаты вәкаләтләре әлеге статьяның 1 пунктындагы 8 пунктчаларында каралган очракта, жирлек Советы депутатын чакыртып алу буенча тавыш бирү нәтижәләре рәсми басылып чыккан көннән туктатыла.

4. Әлеге статьяның 1 пунктындагы 9 пунктчасында каралган очракта жирлек Советы депутаты вәкаләтләре вакытыннан алда туктатыла.

5. Жирлек Советы депутаты вәкаләтләре вакытыннан алда туктатылган очракта, өстәмә депутат сайлаулары федераль закон, Татарстан Республикасы Сайлау кодексы нигезендә билгеләнә.

Статья 5. Депутат таныклығы һәм күкрәк билгесе

Депутат шәхесен һәм вәкаләтләрен раслый торган документ, шулай ук үз вәкаләтләре вакыты дәвамында файдалана торган күкрәк билгесе булган документка ия..

Статья 6. Депутат эшчәнлеген гамәлгә ашыру шартлары

Депутат үз эшчәнлеген, жирлек уставы белән билгеләнгән очраклардан тыш, депутат эшчәнлеген азат ителмәгән (даими булмаган) нигездә башкара.

Статья 7. Депутат эшчәнлеге формалары

1. Депутатның эшчәнлек рәвешләре түбәндәгеләрдән гыйбарәт: - жирлек Советы утырышларында катнашу;

- жирлек Советы комиссияләре эшендә катнашу;

-дәүләт хакимияте органнарының, жирле үзидарә органнарының вазыйфаи затларына, оештыру-хокукый формаларына, жәмәгать берләшмәләренә жирлек карамагындагы мәсьәләләргә караган мәсьәләләр буенча мөрәжәгать итү;;

-депутат таләбе кертү;

-жирлек Советы тарафыннан кабул ителә торган хокукый актлар проектларын эшләүдә катнашу;

-Татарстан Республикасы Дәүләт Советына закон чыгару инициативасы тәртибендә жирлек Советы тарафыннан кертелә торган Татарстан Республикасы законнары проектларын эшләүдә катнашу;

-авыл жирлеге сайлаучылары белән очрашулар, аларның мөрәжәгатьләре белән эшләү, аларның үз эшчәнлекләре һәм жирле үзидарә органнары эшчәнлеген турында мәгълүмат бирү;;

-жирле референдумнары, гавами тыңлауларны (ижтимагый фикер алышуларны), жылышларны, конференцияләрне һәм гражданнар арасында сораштыру үткөрүне оештыруда һәм үткөрүдә катнашу;

- территориаль ижтимагый үзидарәне оештыруда катнашу.

2. Депутат үз эшчәнлеген федераль законнарда, Татарстан Республикасы законнарында, жирлек Уставында каралган башка рәвешләрдә дә башкара ала.

Статья 8. Депутатның сайлаучылар белән үзара мөнәсәбәтләре

1. Депутат сайлаучылар, шулай ук аның сайлау округы территориясендә урнашкан предприятие коллективлары, оешмалар, дәүләт һәм башка органнар белән элемтәдә тора.

2. Депутат сайлаучылар алдында җаваплы һәм алар алдында хисап тотарга тиеш.

3. Депутат сайлаучылар алдында елга кимендә бер тапкыр эше турында хисап тота, даими рәвештә аларга жирлек советы эше турында хәбәр итә, шулай ук кимендә айга бер тапкыр сайлаучыларны кабул итә.

4. Депутат сайлаучыларның хокукларын, ирекләрен һәм законлы мәнфәгатьләрен тәмин итү буенча чаралар күрә: алардан кергән тәкъдимнәрне, гаризаларны һәм шикәятләрне карый, үз вәкаләтләре чикләрендә булган мәсьәләләрне дәрәҗә хәл итәргә ярдәм итә; гражданнарны кабул итә; җәмәгәтчелек фикерен өйрәнә һәм, кирәк булганда, дәүләт хакимиятенен тиешле органнарына, жирле үзидарә органнарына һәм ижтимагый берләшмәләргә тәкъдимнәр кертә.

5. Авыл жирлеге Советы депутаты сайлаучылар белән очрашулар махсус билгеләнгән урыннарда, шулай ук аларны үткөрү тормыш тәмин итү, транспорт яки социаль инфраструктура объектлары эшчәнлеген бозмаса, транспорт чаралары хәрәкәтенә яисә гражданнарның торах урыннарына яки транспорт яки социаль инфраструктура объектларына керүгә комачауламаса, ишегалды территорияләрендә, үткәрелә, Мондый очрашулар турында Татарстан Республикасы башкарма хакимияте органнарына яисә жирле үзидарә органнарына хәбәр итү таләп ителми. Шулай ук

вакытта жирлек Советы депутаты күрсәтелгән органнарга аларны үткәру датасы һәм вакыты турында алдан хәбәр итәргә хокуклы.

6. Авыл жирлеге Советы депутатының халык алдында чара формасында сайлаучылар белән очрашулары жыелышлар, митинглар, демонстрацияләр, урам йөрешләре һәм пикетлар турында Россия Федерациясе законнары нигезендә үткәрелә.

7. Жыелышлар, митинглар, демонстрацияләр, урам йөрешләре һәм пикетлар турында Россия Федерациясе законнары белән билгеләнә торган гавами чара формасында жирлек Советы депутаты белән очрашуларны оештыруга яки үткәругә комачаулау Россия Федерациясе законнары нигезендә административ җаваплылыкка тартыла.

Статья 9. Депутатның сайлаучылар алдында җаваплылыгы

1. Депутатның сайлаучылар алдында җаваплылыгы үз сайлаучыларының ышанычын югалту нәтижәсендә барлыкка килә.

2. Сайлаучыларның ышанычларын югалткан депутат, гамәлдәге законнар, жирлек уставы нигезендә һәм билгеләнгән тәртиптә сайлаучылар тарафыннан чакыртып алынырга мөмкин.

3. Жирлек Советы депутатын чакыртып алу нигезләре булып сайлаучыларның үзенә карата ышаныч уяткан һәм депутат статусы белән туры килми торган һәм Россия Федерациясе Конституциясен, Татарстан Республикасы Конституциясен, Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы законнарын һәм башка норматив хокукый актларын, жирлек Уставын һәм башка муниципаль норматив хокукый актларны башкаруда депутатның хокукка каршы конкрет карарлары яисә гамәлләре (гамәл кылмавы) расланган.

4. Жирлек Советы депутатын чакыртып алу буенча тавыш бирү Халык инициативасы буенча үткәрелә һәм, «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законда каралган үзенчәлекләренә исәпкә алып, жирле референдум үткәру өчен законда билгеләнгән тәртиптә үткәрелә.

5. Жирлек Советы депутаты аны чакыртып алу буенча тавыш бирүне уздырганда, сайлаучыларга аны чакыртып алу өчен нигез сыйфатында тәкъдим ителә торган шартлар буенча аңлатма бирү максатларында инициативалы төркем белән тигез нигездә агитация алып бару хокукына ия

6. Жирлек Советы депутаты, кире чакыртып алу өчен тиешле сайлау округында теркэлгән сайлаучыларның яртысыннан да ким булмаган тавыш бирүе, нәтижәсендә кире алынган дип санала.

Статья 10. Депутатның жирлек Советы утырышларында катнашуы.

1. Депутат авыл жирлеге Советы утырышларында шәхсән үзе катнаша.

2. Депутат үз вакытында жирлек советы утырышларын үткөрү вакыты һәм урыны, каралуга кертелә торган мәсьәләләр турында мәгълүмат, шулай ук әлеге мәсьәләләр буенча Совет Регламенты нигезендә кирәкле барлык материалларны ала.

3. Депутат түбәндәге хокукларга ия:

- комиссиядә һәм жирлек Советында тиешле вазыйфаларга сайлау һәм сайлану;

- жирлек Советы тарафыннан төзелә торган органнар һәм жирлек Советы тарафыннан сайланучы яисә билгеләнүче вазыйфаи затлар кандидатураларын формалаштыру мәсьәләләре буенча фикер әйтү;

- жирлек Советында карау өчен сораулар тәкъдим итү;

- жирлек Советы утырышларында карау өчен хокукый актлар проектларын кертү;

- көн тәртибе буенча тәкъдимнәр һәм искәртмәләр кертү, тикшерелә торган мәсьәләләрнен асылы, карарлар проектларына һәм жирлек Советының башка актларына төзәтмәләр кертү;

- жирлек Советы утырышында теләсә кайсы орган яки урындагы затның, жирлек Советына хисап яки контрольдә булган затның отчетын яки мәгълүматын тыңлау турында тәкъдимнәр кертү;

- билгеләнгән тәртиптә фикер алышуларда катнашырга;

- жирлек советы утырышларында, аның фикеренчә, ижтимагый әһәмияткә ия булган гражданның мөрәжәгатләрнен игълан итәргә.

Статья 11. Депутатның норматив инициативасы хокукы

1. Депутат Советка кертү рәвешендә гамәлгә ашырыла торган түбәндәге нормалар ижат итү инициативасы хокукына ия:

1) Совет карарлары проектлары;

2) Совет карарларына үзгәрешләр кертү турында, шулай ук Совет карарларының үз көчләрен югалтуын тану турында Совет карарлары проектлары;

3) Совет карарлары проектларына төзәтмәләр.

3. Депутатның норма чыгару инициативасы хокукын гамәлгә ашыру тәртибе жирлек Советы Регламенты белән билгеләнә.

Статья 12. Депутатның беренче чиратта кабул итү хокукы

Тиешле жирлек территориясендә депутат үз эшчәнлеге буенча жирле үзидарә органнарының вазыйфай затлары, муниципаль предприятиеләр һәм учреждениеләр житәкчеләре тарафыннан беренче чиратта кабул итү хокукыннан файдалана ала.

Статья 13. Депутатның мәгълүмат алу һәм тарату хокукы

Депутат жирле үзидарә органнарыннан, муниципаль предприятиеләр һәм учреждениеләрдән һәм аларның вазыйфай затларыннан закон белән сакланмый торган депутат эшчәнлегенә бәйле, аның депутат эшчәнлегенә белән бәйле мәсьәләләр буенча мәгълүмат алу хокукына ия.

Статья 14. Депутат мөрәжәгатьләрен карау

1. Депутат дәүләт органнарына, жирле үзидарә органнарына, оештыру-хокукый формасына бәйсез рәвештә оешмаларга, ижтимагый берләшмәләргә, депутат эшчәнлегенә мәсьәләләре буенча тиешле вазыйфай затларга телдән яисә язмача мөрәжәгать итәргә хокуклы.

2. Депутат депутат эшчәнлегенә мәсьәләләре буенча мөрәжәгать иткән жирле үзидарә органнары, муниципаль предприятиеләр һәм учреждениеләр һәм аларның вазыйфай затлары, депутат мөрәжәгатенә җавап бирергә, әгәр дә ул өстәмә өйрәнүне яки тикшерүне таләп итмәсә, мөрәжәгать алынганнан соң 15 көн эчендә соратып алына торган документлар яки белешмәләр бирергә тиеш.

3. Депутат мөрәжәгате белән бәйле рәвештә өстәмә тикшерү яисә нинди дә булса мәсьәләләргә өстәмә өйрәнүгә бәйле рәвештә әлегә статьяның 2 өлешендә күрсәтелгән вазыйфай затлар һәм житәкчеләр бу хакта депутатка депутат мөрәжәгате алынганнан соң 15 көн эчендә хәбәр итәргә тиеш. Ахыргы җавап депутатка депутатның язма мөрәжәгате алынганнан соң 30 көннән дә соңга калмыйча тапшырыла.

4. Дәүләт органнары, оешмалар тарафыннан карау тәртибе һәм сроклары аларның оештыру-хокукый формасына, ижтимагый берләшмәләргә, аларның вазыйфай затларына бәйсез рәвештә, депутатлар мөрәжәгатьләре законнар белән билгеләнә.

5. Депутат жирле үзидарэ органнары, муниципаль учреждениелэр тарафыннан үзлэренэ мөрэжэгать иткэндэ куелган мәсьәлэләрне хәл итүдә турыдан-туры катнашу хокукына ия.

Статья 15. Депутат таләбе

1. Депутат яисә депутатлар төркеме авыл жирлеге башлыгына, жирле үзидарэ органнары, муниципаль предприятиеләр һәм учреждениеләр житәкчеләренә жирлек Советы компетенциясенә керә торган мәсьәлэләр һәм депутат эшчәнлеге мәсьәлэләре буенча депутат таләбе белән мөрэжэгать итәргә хокуклы.

2. Депутат таләбе жирлек Советы утырышында язма рәвештә кертелә. Депутат таләбен рәсмиләштерү жирлек Советы Регламенты нигезендә башкарыла.

3. Депутат таләбе мөрэжэгать иткән Орган яисә вазыйфай зат аңа телдән (жирлек советы утырышында) яисә депутат таләбе алынган көннән алып 15 көн эчендә язма рәвештә жавап бирә

4. Депутат таләбе һәм аңа жавапны жирлек Советы утырышында рәислек итүче яисә депутат таләбе мөрэжэгать иткән вазыйфай зат игълан итә

Статья 16. Депутат бурычлары

1. Депутат бурычлы:

1) үз эшчәнлеген гамәлгә ашырганда Россия Федерациясе Конституциясен, федераль законнары, Татарстан Республикасы Конституциясен, Татарстан Республикасы законнарын, жирлек уставын, башка муниципаль хокукый актларны үтәргә; гражданнарның хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен үтәүне һәм яклауны тәмин итәргә;

2) даими, кимендә айга бер тапкыр, сайлаучыларны кабул итү үткәергә;

3) оештыру-хокукый формаларына, ижтимагый берләшмәләренә, дәүләт хакимияте органнарына, жирле үзидарэ органнарына бәйсез рәвештә, гражданнарның, оешмаларның мөрэжэгатьләрен үз вакытында карарга һәм аларга үз компетенциясе чикләрендә жавап бирергә.;

4) сайлаучылар алдында турыдан-туры очрашуларда хисап тотарга, шулай ук үз эшләре турында массакуләм мәгълүмат чаралары аша елга кимендә бер тапкыр хәбәр итәргә;

5) депутат вәкаләтләрен гамәлгә ашыруга бәйле чикләүләренә үтәргә;

6) депутат вәкаләтләрен гамәлгә ашыруга бәйле рәвештә аңа билгеле булган гражданнарның шәхси тормышына, намусына һәм абруена кагылышлы белешмәләренә игълан итмәскә.

2. Депутат үзенә йөкләнгән башка вазыйфаларны федераль законнар, Татарстан Республикасы законнары, жирлек уставы һәм башка муниципаль хокукый актлар белән башкара.

3. Депутат үзенә керемнәре, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында белешмәләр, шулай ук балигъ булмаган балаларының

(ирләренен) керемнәре, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында Россия Федерациясе норматив хокукый актларында билгеләнгән тәртиптә мәгълүмат бирергә тиеш. Авыл жирлегенен вәкиллекле органы депутаты муниципаль вазыйфасын биләүче һәм үз вәкаләтләрен даими булмаган нигездә башкаручы зат әлеге мәгълүматларны депутат булып сайланган көннән соң дүрт ай эчендә, аңа вакантлы депутат мандатын тапшырганнан соң яисә даими нигездә вәкаләтләрен гамәлгә ашыру туктатылганнан соң, шулай ук хисап чоры дәвамында "дәүләт Вазыйфаларын биләүче затларның һәм башка затларның чыгымнарының аларның керемнәренә туры килүен тикшереп тору турында" 2012 елның 3 декабрдәге 230-ФЗ номерлы Федераль законның 3 статьясындагы 1 өлешендә каралган килешүләр Хисап чоры дәвамында мондый алыш-бирешләр башкарылмаса, күрсәтелгән зат бу хакта Россия Федерациясе субъектының иң югары вазыйфай затына (Россия Федерациясе субъекты дәүләт хакимиятенен югары башкарма органы житәкчесенә) Россия Федерациясе субъекты законы белән билгеләнгән тәртиптә хәбәр итә

4. Депутат Россия Федерациясенен норматив хокукый актларында билгеләнгән тәртиптә вазыйфай бурычларны үтәгәндә мәнфәгатьләр каршылыгына китерә торган шәхси кызыксыну туу турында хәбәр итәргә яки ук мондый конфликтны булдырмау яки жайга салу буенча чаралар күрергә тиеш.

5. Депутат тарафыннан тапшырылган керемнәр, чыгымнар, милек һәм милек характерындагы йөкләмәләр турында белешмәләр "Интернет" мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә жирле үзидарә органнарының рәсми сайтларында урнаштырыла һәм (яки) массакуләм мәгълүмат чараларын муниципаль хокукый актларда билгеләнгән тәртиптә бастырып чыгару өчен бирелә..

6. Керемнәр, чыгымнар, мөлкәт һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләр турында әлеге статьяның 3 өлеше нигезендә тапшырыла торган белешмәләренен дөреслеген һәм тулылыгын тикшерү Татарстан Республикасы Законында билгеләнгән тәртиптә Татарстан Республикасы Президенты (Татарстан Республикасы Премьер-министры) карары буенча гамәлгә ашырыла.

7. Әлеге статьяның 5 өлеше нигезендә гамәлгә ашырылган тикшерү нәтижәсендә депутат тарафыннан «Коррупциягә каршы тору турында» 2008 елның 25 декабрдәге 273-ФЗ номерлы Федераль закон, "Дәүләт Вазыйфаларын биләүче затларның һәм башка затларның чыгымнарының аларның керемнәренә туры килүен тикшереп тору турында" 2012 елның 3 декабрдәге 230-ФЗ номерлы Федераль закон, "Аерым категория затларга Россия Федерациясе территориясеннән читтә урнашкан чит ил банкларында счетлар (кертемнәр) ачуны һәм булдыруны, акчалата һәм кыйммәтләрне саклауны тыю турында" 2013 елның 7 маендагы 79-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә Татарстан Республикасы Президенты (Татарстан Республикасы Премьер-министры) депутат вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату өчен яисә бүтән жаваплылык чарасын

куллану турында тиешле карар кабул итэргэ гариза белэн жирле үзидарэ органына яки судка мөрәжәгать итә.

8. Депутатка, жирле үзидарәнең сайланулы органы әгъзасына, жирле үзидарәнең үз керемнәре, чыгымнары, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында дәрәс булмаган яисә тулы булмаган мәгълүмат биргән вазыйфай затына, шулай ук хатынының (иренең) һәм балигъ булмаган балаларының керемнәре, чыгымнары, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында мәгълүматларны мәгълүматны бозып күрсәткән очракта, түбәндәге җаваплылык чаралары кулланылырга мөмкин::

1) кисәтү;

2) депутатны, жирле үзидарәнең сайланулы органы әгъзасын муниципаль берәмлекнең вәкиллекле органында, жирле үзидарәнең сайланулы органында үз вәкаләтләре вакыты туктатылганчы муниципаль берәмлекнең вәкиллекле органында, жирле үзидарәнең сайланулы органында вазыйфа биләүдән азат итү;

3) вәкаләтләргә гамәлгә ашырудан азат итү, вәкаләтләре вакыты туктатылганчы, даими нигездә вәкаләтләргә гамәлгә ашыру хокукыннан мәхрүм итү;

4) муниципаль берәмлекнең вәкиллекле органында, жирле үзидарәнең сайланулы органында аның вәкаләтләре срогы туктатылганчы вазыйфаларны биләүне тыю;

5) вәкаләтләр срогы туктатылганчы даими нигездә вәкаләтләргә үтәүне тыю.

9. Депутат «Коррупциягә каршы тору турында» 2008 елның 25 декабрдәге 273-ФЗ номерлы Федераль закон, "Дәүләт вазыйфаларын биләүче затларның һәм башка затларның чыгымнарының аларның керемнәренә туры килүен тикшереп тору турында" 2012 елның 3 декабрдәге 230-ФЗ номерлы Федераль закон, "Аерым категория затларга Россия Федерациясә территориясеннән читтә урнашкан чит ил банкларында счетлар (кертемнәр) ачуны, счетлар (кертемнәр) булдыруны, акчаларны һәм кыйммәтләргә саклауны, чит ил финанс инструментларына ия булуны тыю турында" 2013 елның 7 маендагы 79-ФЗ номерлы Федераль законнарда каралган тыюлар, чикләүләр һәм бурычларны бозган очракта, федераль законнарда һәм Россия Федерациясенә башка норматив хокукый актларында каралганча җаваплылык тоту

Статья 17. Депутат этикасы.

1. Жирле үзидарә органнары эшендә катнашудан тыелып калырга һәм депутат статусын жирле үзидарә органнары, оешмалар, вазыйфай затлар, муниципаль хезмәткәрләр һәм гражданны эшчәнлегенә шәхсэн яисә аның якын

туганнарына кагылышлы месьялелерне хэл иткэндэ йогынты ясау өчен файдаланмаса.

2. Депутат вазыйфаларын объектив башкаруда шик уятырга, шулай ук аның абруена яисэ жирлек Советы авторитетына зыян китерерлек низаглы хэллөрдән тыелырга, үз-үзеңне кулда тотарга.

3. Мәнфэгательәр каршылыгы килеп чыгу куркынычы янаганда-шөхси кызыксыну депутат бурычларын объектив үтәүгә йогынты ясый яки йогынты ясый ала торган хэл, - бу хакта жирлек советына хәбәр итү һәм әлеге мәнфэгательәр каршылыгын булдырмауга яки жайга салуга юнәлтелгән карарны үтәүгә

4. Жирлек Советында билгеләнгән халык алдында чыгыш ясау кагыйдәләрен үтәргә.

5. Депутат эшчәнлеге белән бәйле булмаган максатларда, Федераль закон нигезендә депутат вазыйфаларын үтәүгә бәйле рәвештә билгеле булган конфиденциаль характердагы белешмәләргә кертелгән белешмәләрне игълан итмәскә һәм файдаланмаса.

6. Депутат вазыйфаларын үтәүгә бәйле рәвештә физик һәм юридик затлардан (бүләкләр, акчалата бүлек, ссудалар, хезмәтләр күрсәтү, күнел ачу, ял итү, транспорт чыгымнарын каплау һәм башка бүләкләүләр) бүләкләү алмаса.

Статья 18. Депутат берләшмәләре (төркемнәр, фракцияләр)

1. Депутатлар даими һәм вакытлы депутат төркемнәренә, фракцияләренә берләшергә хокуклы, шулай ук башка депутат берләшмәләре оештырырга мөмкин.

2. Берләшмәдә депутатларның санлы составы, депутат берләшмәсен теркәү тәртибе, жирлек Советы Регламенты белән билгеләнә.

Статья 19. Депутатның жирле үзидарә органнары һәм вазыйфаи затлары белән үзара мөнәсәбәтләре

1. Депутат, жирле үзидарәнең коллегиаль органы әгъзасы буларак, аның жирлек советы, аның органнары эшчәнлегендә актив катнашуын тәмин итә торган барлык хокукларга ия.

2. Жирлек Советы депутатның сайлау округындагы, жирлек Советындагы эше, аның карарларының һәм күрсәтмәләренең үтәлеше турында хәбәрән тынларга хокуклы.

3. Жирле үзидарэ органнары һәм вазыйфаи затлары депутатка аның эшендэ кирәкле ярдәм күрсәтэләр, депутатка жирле үзидарэ органнары эшчәнлеге турында, үзидарэ территориясенең икътисадый һәм социаль үсеше программаларын үтәүнең барышы турында, депутатның критик искәرمәләре һәм тәкъдимнәре буенча кабул ителгән чаралар турында хәбәр итәләр, депутат тарафыннан законнарны, муниципаль берәмлекләрнең вәкиллеке органнары эше практикасын, жәмәгәтчелек фикерен өйрәнүгә ярдәм итәләр.

Статья 20. Депутат эшчәнлегенең социаль һәм башка гарантияләре

1. Депутат эшчәнлеген гамәлгә ашыруның социаль һәм башка гарантияләре законнар, жирлек уставы, жирлекнең муниципаль норматив хокукый актлары белән билгеләнә.

2. Депутатларның жинаять яисә административ жаваплылыкка тартканда, аларны кулга алганда, кулга алганда, тентүдә, Сорау алганда, башка жинаять-процессуаль һәм административ-процессуаль гамәлләр кылганда, шулай ук алар биләгән торак һәм (яки) хезмәт урыны, аларның багажы, шәхси һәм хезмәт транспорт чаралары, алар тарафыннан кулланыла торган элемент чараларын язганда, алар тарафыннан кулланыла торган документлар федераль законнар белән билгеләнә.

3. Депутат әйтелгән фикер, тавыш биргәндә чагылдырылган позиция һәм депутат статусына туры килә торган башка гамәлләр өчен, шул исәптән вәкаләтләр срогы чыкканнан соң да, жинаять яисә административ жаваплылыкка тартыла алмый. Әлеге нигезләмә депутат тарафыннан халык алдында мыскыллау, яла ягу яисә федераль закон белән каралган башка хокук бозулар булган очракларга кагылмый.

4. Дайми нигездә вәкаләтләр башкаручы депутат гражданлык, административ яки жинаять эше яки административ хокук бозу турындагы эш буенча сакчы яки вәкил (законлы вәкиллеке очракларыннан тыш) сыйфатында катнаша алмый.

Статья 21. Әлеге Нигезләмә таләпләрен үтәмәгән өчен жаваплылык

Депутатның законлы таләпләрен оештыру-хокукый рәвешләренә бәйсез рәвештә жирле үзидарэ органнарының, оешмаларның вазыйфаи затлары тарафыннан үтәлмәве, я үз вәкаләтләрен гамәлгә ашыруга каршылыклар тудыру, шулай ук депутатка белә торып ялган мәгълүмат бирү яисә әлеге Нигезләмәдә билгеләнгән мәгълүмат һәм депутат запросларына һәм мөрәжәгәтләренә жавап бирү срокларын һәм тәртибен үтәмәү, шулай ук депутатның хезмәт хокуклары гарантияләрен билгели торган әлеге нигезләмәләрне бозу Россия Федерациясе законнарында каралган жаваплылыкка ия.

**Статья 22. Депутатка, аның гайлә әгъзаларына һәм башка туганнарға
хокуксыз йогынты ясаган өчен жаваплылык**

Депутатка, аның гайлә әгъзаларына һәм башка туганнарына депутат эшчәнлеген туктату, аның характерын үзгәртү максатларында күрсәтелгән көч куллану яисә көч куллану куркынычы рәвешендә белдерелгән хокуксыз йогынты ясау, законнарда каралган жаваплылыкка китерә.

**Статья 23. Депутат намусына һәм абруена кул сузган өчен
жаваплылык**

Депутатны үз вәкаләтләрен үтәгәндә хурлау, шулай ук депутатка карата яла ягу я аның депутат эшчәнлегенә турында ялган мәгълүмат тарату, законнарда каралган жаваплылыкка ките